

Fondtorgsnämnden

procurement@ftn.se

2023-05-22

Synpunkter på Fondtorgsnämndens utkast till fondavtal

Fondtorgsnämnden (FTN) har efterfrågat synpunkter på utkast till fondavtal. Fondbolagens förening har följande synpunkter.

Fondavtal

1.1 Definitioner rörande fysiska och juridiska personer

De definitioner som används i fondavtalet inkl. bilagor bör lämpligen överensstämma med motsvarande definitioner i upphandlingsdokumentationen, i syfte att undvika onödiga tolkningssvårigheter. Det gäller särskilt då upphandlingsdokumenten också avses utgöra avtalsinnehåll (se nedan 2.1).

Flera definitioner i fondavtalet är diffusa och öppnar för alternativa tolkningar. Eftersom de definierade begreppen ligger till grund för skyldigheter för Fondförvaltaren och för vilka bristande uppfyllelse kan leda till långtgående konsekvenser, såsom uppsagt avtal och/eller vite, krävs att definitionerna inte lämnar utrymme för olika tolkningar. Detta gäller t.ex. begreppen "väsentligt inflytande" eller "väsentligt ekonomiskt intresse", liksom begrepp som "delägare", "närstående aktör" och "intressent" m.m.

2.1 Avtalet och dess innehåll

I punkt 2.1 i utkastet till fondavtal anges att upphandlingsdokumenten utgör avtalsinnehåll.

Det kan vara olämpligt att göra alla delar av upphandlingsdokumenten till avtalsinnehåll, då det kan leda till vissa följdproblem. Ett sådant problem är att avtalsinnehållet blir mer svårtillgängligt, dvs. att det finns en pedagogisk brist med hänvisningstekniken. Upphandlingsdokumenten innehåller, utöver sådant som är relevant för genomförande av uppdraget som följer av upphandlingen, även upphandlings- och anbudsföreskrifter vilka inte är avsedda att få en påverkan på avtalet under avtalets löptid. Detta åskådliggörs i punkt 3.2 i avtalet. I denna punkt hänvisas till vissa uteslutningsgrunder och obligatoriska krav under upphandlingsfasen, vilka även ska tillämpas under avtalstiden, med en bisats om ett undantag för sådant som "uppenbarligen" endast ska gälla under upphandlingen. Detta skapar oklarhet om vad som gäller såväl under upphandlingen som under avtalstiden respektive endast under upphandlingen.

Utkastet till fondavtal bör förtydligas genom uttryckliga hänvisningar till de omständigheter som avses. Det skulle vara relativt enkelt att exempelvis beskriva vilka uteslutningsgrunder som avses gälla även under avtalstiden, men då som avtalsvillkor.

2.2 Tolkning och tillämpning

Det anges att Fondförvaltaren och Närstående aktör ska handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse (lydelsen återfinns i nuvarande fondavtal). Givet den mycket vida definitionen av Närstående aktör (Omfattar exempelvis samarbetspartners) är det förenat med svårigheter att förpliktiga alla personer (fysiska och juridiska) att uteslutande verka i andelsägarnas gemensamma intresse. Det är exempelvis inte sannolikt att en distributör eller en leverantör av system skulle acceptera sådana lydelse i avtal.

2.6 Fördelning av premiepensionsmedel

Pensionssparare ska, när fondavtal löpt ut, sagts upp eller hävts, i första hand ges möjlighet att placera medel i andra fonder. I första stycket anges att det ska avse "fonder som omfattas av ett annat fondavtal". Det är oklart vad som avses med "ett annat fondavtal". Omplaceringsmöjligheten torde gälla i förhållande till samtliga valbara fonder på torget.

3.9.1 Information om ändring avseende fonden

Fondförvaltaren ska, enligt första stycket, informera FTN om relevanta förändringar av fondbestämmelserna. Detta ska ske i så god tid att FTN har möjlighet att bedöma ändringen innan den träder i kraft (andra stycket).

Föreningen kan konstatera att en fondbestämmelseändring som regel träder i kraft den dag Finansinspektionen (FI) beslutar att godkänna den (4 kap. 9 § lagen [2004:46] om värdepappersfonder, LVF). Är ändringen av väsentlig betydelse för andelsägarna ska de informeras om den minst 30 dagar innan ändringen verkställs (4 kap. 9 b § LVF). Föreningen utgår från att 30 dagar är tillräcklig tid för FTN att bedöma förändringen, varför det borde räcka att FTN informeras i samband med att FI beslutat godkänna den. Det är dock oklart om en väsentlig ändring enligt LVF är detsamma som en "relevant" förändring enligt avtalet. Detta bör förtydligas. Att lämna information tidigare än FI:s godkännande är problematiskt eftersom det inte finns några garantier för att ansökan kommer att godkännas av FI.

Eftersom kravet på informationsgivning är kopplat till en rätt för FTN att ta ut vite om informationen inte lämnas i tid, måste det av avtalet stå helt klart vilken information som ska lämnas och när den ska lämnas. Begreppet "förändringar som har betydelse för fondavtalet och samarbetet med Fondtorgsnämnden och Pensionsmyndigheten" är ur den aspekten inte tillräckligt tydligt. Inte heller vad som är "i så god tid att myndigheten har möjlighet att granska och bedöma förändringen" är tillräckligt tydligt. Se vidare kommentarer under punkten 6.3 beträffande viten.

3.9.2 Sammanläggning och delning av fonder

Av andra stycket framgår att när fondförvaltaren beslutat om fusion ska en fusionsplan "snarast" tillställas FTN. En fusion av fonder får ske först efter det att FI beslutat att godkänna fusionen (8 kap. 9 § LVF). Fusionen får verkställas tidigast 3 månader efter FI:s beslut (8 kap. 14 § LVF). Föreningen utgår därför från att det räcker att informera FTN när fusionen godkänts. Detta måste klargöras, inte minst mot bakgrund av att FTN förbehåller sig rätten att ta ut viten om förpliktelsen inte efterlevs.

3.11 Information om förändringar av betydelse

Enligt andra stycket ska fondförvaltaren informera om "viktigare förändringar i Fondförvaltarens organisation och verksamhet m.m. som har betydelse för samarbetet" med FTN eller Pensionsmyndigheten. Även denna skyldighet är förknippad med en förpliktelse att erlagga vite om informationen inte lämnas i tid. I femte stycket ges några exempel på vad som avses med viktigare förändringar, vilket är positivt. Det handlar dock bara om exempel. Det måste vara möjligt för FTN att lämna en uttömmande lista, eller åtminstone fler exempel, avseende vilken information som myndigheten anser har betydelse för samarbetet.

3.12 Information om Fondförvaltarens avtal, transaktioner och beroenden

Första meningen bör strykas eller justeras. Utkastets formulering "samtliga för fondverksamheten väsentliga avtal, transaktioner och beroenden" bör åtminstone begränsas så att endast avtal, transaktioner och beroenden relevanta för avtalet omfattas.

Finansinspektionen och motsvarande utländska myndigheter sköter tillsyn vad gäller övriga avtal, transaktioner och beroenden som inte avser avtalet. Det är inte ändamålsenligt att underställa detta också FTN.

3.13 Information om utredning eller ingripande från annan myndighet

Det bör klargöras vad som menas med att vara föremål för "granskning, utredning eller dylikt förfarande". Företag under tillsyn ingår regelbundet i löpande granskningar och undersökningar, t.ex. tematiska undersökningar, som tillsynsmyndigheterna genomför utan att det föreligger någon misstanke eller något skäl att tro att företaget brutit mot någon regel.

Av avtalet framgår att fondförvaltaren ska underrätta FTN när denne fått kännedom om att en närstående aktör är föremål för granskning av exempelvis FI eller Konsumentverket. Med närstående avses bl.a. moderbolag och annat dotterbolag i en koncern. Föreningen kan konstatera att en fondförvaltare inte kan få kännedom om den typen av myndighetsåtgärder avseende andra bolag i en koncern förrän uppgiften publiceras av myndigheten i fråga eller av det berörda företaget i enlighet med marknadsmissbruksregelverket. Det finns ingen legal möjlighet att kräva sådan information dessförinnan eftersom detta bl.a. skulle riskera att strida mot reglerna om marknadsmissbruk. När det i avtalet anges att underrättelseplikten gäller "när" fondförvaltare fått kännedom om informationen, så utgår föreningen från att det inte innebär någon undersökningsplikt från fondförvaltarens sida utan att underrättelse ska ske "om" fondförvaltaren fått sådan kännedom och det inte strider mot gällande rätt att lämna ut uppgiften. Detta måste dock klargöras.

3.14.1 Marknadsföring av fonder

Sista stycket bör kompletteras med följande lydelse som är hämtad ifrån Konsumentverkets branschöverenskommelse med Fondbolagens förening avseende marknadsföring av fonder; "Vid marknadsföring i ett medium som är begränsat i tid eller utrymme kan det vara tillräckligt med en länk till fondens webbsida för att kunna ta del av denna information."

3.15.3 Vissa särskilda intressekonflikter

I andra stycket anges att det i dokumentationen enligt punkten 3.14.2 ska finnas uppgifter om fondförvaltaren har nära förbindelser med någon juridisk eller fysisk person. Hänvisningen till punkten 3.14.2 synes felaktig. I stället bör hänvisning till 3.15.2 göras.

3.16 Tredjepartsförhållanden och tredjepartsinformation

Av andra och tredje styckena framgår att fondförvaltaren ska informera FTN om förändringar i uppdragsförhållanden som rör fondverksamheten och att FTN ska godkänna nya uppdragstagare i fondverksamheten. Formuleringen är alltför vid då den omfattar all verksamhet hos fondförvaltaren och inte endast den som rör fondavtalet.

Med det legala begreppet fondverksamhet avses all den verksamhet som fondförvaltaren ägnar sig åt, inte bara fondförvaltningen utan även administration och marknadsföring (jfr 1 kap. 1 § första stycket 11 LVF). Stora delar av den fondverksamhet som en fondförvaltare driver kommer att vara sådan verksamhet som inte berörs av fondavtalet eller upphandlingen. Ett exempel är fondbolagets många distributionsavtal. Det kommer också att finnas verksamhet som inte rör den upphandlade fonden, utan endast andra fonder. Ett exempel är förvaltningsuppdrag avseende en annan fond. Det bör därför klargöras att det som avses i avtalet är sådan fondförvaltning som regleras i avtalet och som rör den fond som avtalet avser.

Det bör också klargöras vilka nya uppdragstagare som ska godkännas av FTN. Föreningen antar att det för FTN är viktigt att få information om när det rör sig om ny kapitalförvaltare, vilket bör förtydligas. Det är däremot inte ändamålsenligt att underställa FTN att pröva andra typer av uppdragstagare. Finansinspektionen och motsvarande utländska myndigheter utövar tillsyn över fondförvaltarens tredjepartsförhållanden.

Vidare bör det regleras hur lång tid FTN ska ha till sitt förfogande för ett sådant godkännande, med hänsyn till att fondförvaltaren kan behöva göra brådskande byten för att tillgodose andelsägarnas bästa intresse.

Föreningen noterar också att den hänvisning som finns i dagens fondavtal om att hänsyn vid uppgiftslämnande får tas till de begränsningar som följer av gällande rätt, tagits bort. Föreningen utgår från att detta gäller även om det inte uttryckligen anges på samma sätt som tidigare i avtalet. Fondrätten, såsom beaktande av likabehandlingsprincipen, sekretessbestämmelser hos såväl fondförvaltaren som underleverantörer, samt marknadsmissbruksregelverket sätter gränser för vilken information som kan lämnas ut.

3.17 Hållbarhet

Det framgår inte i vilka delar utkastet på avtal är generella skrivningar tänkta för alla upphandlingar eller om det är specifika krav i en exempelupphandling. Det är noterbart att ska-kraven under denna rubrik skiljer sig åt i förhållande till tidigare publicerade utkast på upphandlingsunderlag.

En generell synpunkt är att ska-kraven i avtalet bör motsvara de krav som ställs i upphandlingsunderlaget; "Uteslutningsgrunder och obligatoriska krav".

3.17.1 Minimikrav på hållbarhetsarbete vid kapitalförvaltning

Vad avser anslutning till PRI bör formuleringen ändras till "fondförvaltare **eller** kapitalförvaltare".

FTN bör förtydliga huruvida begreppet "omsättningen" skiljer sig från "den samlade omsättningen". Även begreppet "återkommande" (p. xiii.) bör förtydligas.

i. FTN ställer krav på att alla fonder ska främja miljörelaterade eller sociala egenskaper eller ha hållbara investeringar som mål. FTN bör vara medveten om att SFDR står inför en revision som kan påverka minimikraven för vad som ska anses utgöra främjande i fonder som rapporterar enligt artikel 8.

Oavsett framtida förändringar finns det även idag fonder som inte rapporterar enligt artikel 8 eller 9 men som kan fylla en viktig funktion i ett pensionssparande. Det kan t.ex. handla om penningmarknadsfonder eller andra lågriskfonder med en stor andel placeringar i statspapper. Exempelvis kan räntefonder som investerar i SEK ha betydande investeringar i svenska statspapper där det inte självklart kan hävdas att de främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper. Det är olyckligt om FTN i förväg, via ett standardavtal, inför kriterier som inte främjar en reell valfrihet på fondtorget även vad avser risknivå. Kraven bör i stället anpassas till den fondkategori som upphandlas.

iii. Det finns idag inga krav på att företag ska rapportera kring sitt arbete med omställningsplaner och särskilt stort är problemet utanför Europa. Ett allmänt krav från FTN för fonder att säkerställa att bolagen har satt upp mål och lämnar information om hur de utvecklas i förhållande till dessa mål innebär stora problem för bredare portföljer. Det är inte heller rimligt att anta att investerare har möjlighet att agera genom att sälja innehav i marknader där denna information sällan förekommer eller att påverka bolag där fonden har en mycket liten andel av aktiekapitalet.

x., xi. och xii. Föreningen ifrågasätter lämpligheten i att ange denna typ av specifika uteslutningskrav i ett standardavtal. Huvudregeln bör i stället vara att lämna information om kontroversiella verksamheter till spararna för att kunna möjliggöra en matchning mot spararens hållbarhetspreferenser.

I de fall vissa verksamheter exkluderas i specifika upphandlingar bör gränserna inte sättas lägre än till 5 % av omsättningen.

I det fall FTN kvarstår med ett krav på uteslutning av termiskt kol och oljesand bör även exkludering av andra typer av okonventionella metoder för utvinning av fossila bränslen övervägas.

xiii. Föreningen anser att bestämmelsen enligt p. ii. som uppställer krav på en aktiv övervakning och bedömning samt aktivt agerande i förhållande till Global Compact, OECD:s riktlinjer och UNGP är mer ändamålsenlig och fullt tillräcklig. Punkt xiii bör därför utgå.

4.1 Fondförvaltarens avgifter

FTN bör genomgående se över avgiftsdefinitionerna och därefter säkerställa överensstämmelse i alla upphandlingsunderlag.

4.1.1. Årlig avgift

FTN hänvisar till "Årlig avgift", ett begrepp som inte längre används i lagstiftningen. Det bör därför tydligt definieras. Alternativt bör FTN använda det nya begrepp som närmast motsvarar "Årlig avgift" nämligen "Förvaltningsavgifter och andra administrations- och driftskostnader" (jämför den s.k. Priip-förordningen).

Det framgår inte heller vad FTN ska använda "Årlig avgift" till. Enligt formeln för "Underlagskostnad" i punkt 3.1 Bilaga A ska "Förvaltningsavgiften" ingå – inte "Årlig avgift". Inte heller i informationen som avses visas på fondtorget enligt punkt 7.2. i Bilaga A ska "Årlig avgift" redovisas utan där är det "UK + övrig avgift" som ska användas.

Föreningen drar slutsatsen att begreppen blandats ihop och att det finns behov av en genomgående översyn.

6.3 Bristfällig fondinformation eller information i övrigt

I denna punkt anges att fondförvaltaren ska betala vite om 50 000 SEK vid varje tillfälle då information inte lämnas i tid enligt punkt 3.9 eller någon annan punkt i fondavtalet. Som tidigare anförts är det emellertid mycket oklart vilken information som ska lämnas och när den anses lämnad "i tid", se kommentarer till punkterna 3.9.1, 3.9.2, 3.13 och 3.16.

Föreningen menar att en förutsättning för att vite ska kunna utgå är att det finns en tydlig förpliktelse som en avtalspart inte fullgjort. Eftersom FTN ensidigt upprättar avtalet så är det vid en tolkning av avtalet FTN som får stå för otydligheterna i detsamma. Om FTN vill ha möjlighet att ta ut viten måste därför förpliktelserna att lämna information tydliggöras. Det är också av stor vikt för fondförvaltarna att det går att förutse vad avtalet innebär i dessa delar och hur man ska agera för att viten inte ska utgå. Den risk som annars uppstår måste prissättas, vilket är negativt för de anbud FTN kan få in.

7.2.1 Begränsning av ansvar

Av tredje stycket framgår att FTN och Pensionsmyndigheten endast ska ersätta skada som de orsakat av grov vårdslöshet. Det framstår inte som balanserat mot bakgrund av de förpliktelser som fondförvaltarna har, och i ett avtal som ensidigt utformats av FTN. Skadeståndsansvaret bör i stället kunna åberopas vid vårdslöshet från myndigheternas sida.

7.3.1 Uppsägning i förtid från Fondtorgsnämndens sida

I underpunkt v. i punkt 7.3.1 i fondavtalet ges FTN en rätt att säga upp fondavtalet omedelbart med stöd av uteslutningsgrunderna i upphandlingen samt när fondförvaltaren eller fonden under avtalstiden inte upprätthåller ett uppställt obligatoriskt krav. Det framstår som alltför långtgående att omedelbart säga upp ett fondavtal vid minsta brist i förhållande till samtliga de obligatoriska krav som ingår i upphandlingsdokumenten, utan möjlighet för fondförvaltaren att vidta rättelse efter att FTN påtalat att FTN anser att en brist föreligger (jämför de möjligheter till "Undantag i vissa fall" som räknas upp i anslutning till uteslutningsgrunderna). Detta framstår som särskilt problematiskt om FTN införlivar samtliga

upphandlingsdokument i avtalet med följderna att omedelbar uppsägning skulle kunna aktualiseras även vid brister i förhållande till upphandlingsdokument och anbud.

Av underpunkt vi. framgår att uppsägning får ske om fondförvaltaren eller fonden enligt FTN:s bedömning bryter mot avtalsvillkor avseende bl.a. fondens kostnads-effektivitet eller höga kvalitet. Orden "enligt Fondtorgsnämndens bedömning" bör strykas. Det bör vara objektivt konstaterade avtalsbrott som kan leda till uppsägning och inte myndighetens tyckande. Den nuvarande lydelsen är oskälig i ett av myndigheten ensidigt utformat avtal, eftersom den inte skulle ge motparterna någon möjlighet att få frågan rättsligt prövad.

Föreningen utgår från att de avtalsbrott som avses är relaterade till s.k. ska-krav för upphandlingen och inte till de utvärderingskriterier som FTN grundat sina upphandlingsbeslut på. I enlighet med de utvärderingskriterier som FTN anger i upphandlingsunderlaget förutsätts FTN bedöma vilka fonder som anses ha bäst förutsättningar att framledes uppfylla kriterierna. Även om utfallet inte blir som förväntat är det svårt att förstå hur och under vilka förutsättningar FTN skulle kunna ändra sin bedömning och säga upp ett ingånget avtal. Det är viktigt för möjligheten att lämna de för pensionsspararna bästa möjliga anbudet att anbudsgivarna vet hur lång upphandlingsperiod som kan förväntas. Det måste därför tydliggöras under vilka förutsättningar ett avtal kan sägas upp i förtid. Det bör stå klart att uppsägning endast kan ske vid brott mot ska-kraven för upphandlingen.

Enligt underpunkt ix föreligger grund för FTN att säga upp avtalet med omedelbar verkan om Fondförvaltaren eller av denna anlitad aktör agerat i strid med tillämpliga författningar och övriga regelverk eller i strid med domstols- och myndighetsavgöranden. Skrivningen är densamma som i nuvarande fondavtal. Denna del behöver förtydligas då den i sin föreslagna utformning träffar orimligt brett. Det är exempelvis inte rimligt att vilken avvikelse som helst från "författning och övriga regelverk" kan utgöra grund för uppsägning. Grunden behöver ges en "kvalifikation", såsom "på ett allvarligt sätt agerat i strid med" (jämför dels uteslutningsgrunderna i upphandlingsdokumentationen där det ska göras en bedömning av överträdelsens allvarlighet och åtgärder vidtagna av fondbolaget, dels första stycket i 7.3.1 som också innehåller en "kvalifikation" som de i andra stycket uppräknade punkterna saknar). Vidare är vare sig "övriga regelverk" eller "anlitad aktör" begrepp som är definierade, vilket skapar osäkerhet om villkorets räckvidd. Det bör också förtydligas att ett överklagande av domstol- eller myndighetsavgörande inte kan anses utgöra ett agerande i strid med desamma (lämpligen genom att tillägga "lagakraftvunnet" innan "domstol- eller myndighetsavgörande"). Slutligen bör förtydligas att punkten relaterar till sådana ageranden som har relevans för fondavtalet. Såsom punkten nu är formulerad skulle en av fondbolaget anlitad distributörs bristande skattevandel utgöra grund för omedelbar uppsägning, vilket inte är rimligt. Sammantaget fordrar denna grund för uppsägning ett antal förtydliganden för att det inte ska råda en oacceptabel osäkerhet kring vad som kan konstitueras en uppsägning med omedelbar verkan.

I sista stycket anges att om FTN har grund för uppsägning av ett avtal får myndigheten säga upp samtliga övriga avtal med fondförvaltaren. Villkoret går för långt. Ett allvarligt avtalsbrott torde vara av den karaktären att det utgör brott mot samtliga fondavtal och då behövs inte denna klausul. Vid mindre allvarliga avtalsbrott som endast rör en fond framstår det i stället som oskäligt att säga upp andra fondavtal. Listan över grunder som kan åberopas från FTN:s sida för att säga upp avtalet omfattar även sådana mindre allvarliga situationer. Det bör i vart fall

specificeras vilka avtalsbrott som anses så allvarliga att de kan utgöra grund för uppsägning av flera avtal.

7.3.2 Uppsägning från Fondförvaltarens sida i förtid

Av denna punkt framgår att fondförvaltare inte har någon egentlig möjlighet att säga upp avtalet och avregistreras från fondtorget (annat än om FTN godkänner detta). En minsta förutsättning för ett sådant villkor måste vara att de fondförvaltare som ska lämna anbud vet hur lång avtalstiden är. Av punkten 2.5 framgår emellertid att FTN förbehåller sig rätten till flexibilitet vad gäller avtalstiden. Fondförvaltaren kan därmed inte avgöra under hur lång tid denne åtar sig att finnas på fondtorget. För det fall FTN önskar förbehålla sig rätten att efterhand avgöra avtalstidens längd, så måste fondförvaltarna skäligen ha motsvarande möjlighet att säga upp avtalet när det första gången löper ut, dvs. innan FTN beslutar om förlängning av avtalet.

Det kan vidare konstateras att avtalet innebär stora oklarheter i avgörande delar för fondförvaltarna, t.ex. vad det kommer att kosta att vara med på torget (avgifter till såväl FTN som Pensionsmyndigheten och därtill oklarheter kring när viten kan komma att tas ut). Det är vidare inte självklart att fondförvaltarna kommer att få något kapital att förvalta. Under sådana omständigheter framstår det som oskäligt att avtalet inte skulle få sägas upp. Därtill kommer en sådan risk att behöva prissättas, vilket är kontraproduktivt i förhållande till upphandlingens syfte. Föreningen menar därför att det måste finnas en möjlighet för fondförvaltare att säga upp avtalet, i vart fall om fondförvaltaren, för det fall FTN begär det, ersätter rimliga kostnader som uppstår av detta.

7.7 Ändringar och tillägg

Andra stycket bör styrkas. Det kan inte antas att alla typer av nya eller förändrade författningar och övriga regelverk, eller domstolsavgörande ska anses vara av icke väsentlig natur. Att här även omfatta Bilaga C är orimligt. I God sed på premiepensionsområdet regleras bland annat väsentliga aspekter. Ändringar i denna bilaga bör därför följa huvudprincipen enligt första stycket, dvs att ensidiga ändringar endast får göras om de inte är av väsentlig natur.

Anvisningar till fondavtalet

4.5 Daglig NAV-rapportering

Rapportering av NAV-kurser bör förtydligas. I de fall s.k. swing pricing förekommer kan det finnas olika kurser som rapporteras. FTN bör förtydliga om det är NAV-kursen eller den justerade NAV-kursen som ska rapporteras. Det bör också framgå av Bilaga B.

8.2 Kvartalsvis avgiftsinformation för fakturering

Här används begreppet "TK" som tycks vara en, i tidigare avtal använd, förkortning. I Prisbilagan – Bilaga A används förkortningen "UK (Underlagskostnaden)", som torde avses även här. Oavsett finns det anledning att se över avgiftsnyckeltalen och dess definitioner. FTN vill att fonderna ska rapportera "Årlig avgift (Ongoing charges)". Detta är dock inte längre en enligt definierad term utan i stället bör "Förvaltningsavgifter och andra administrations- eller driftskostnader" användas.

Definitionen bör även förtydligas vad gäller underliggande fonders avgift. I utkastet framgår inte vilka avgifter och/eller kostnader som avses för de underliggande fonderna eller om ev. prestationsbaserade avgifter ska inkluderas. I stället för att upprepa avgiftsdefinitionerna bör det i anvisningarna hänvisas till definitionerna i Prisbilagan – Bilaga A.

Prisbilagan – Bilaga A

Inledningen bör ses över och genomgående bör pris-, avgifts- och kostnadsdefinitionerna renodlas.

3.1 Formel för underlagskostnad (UK)

Det finns anledning för FTN att strama upp avgiftsdefinitionerna så att antingen de reglerade avgifts- och kostnadsdefinitionerna används, eller i de fall FTN har behov av att införa egna begrepp att dessa är tydliga och skapar såväl transparens som jämförbarhet.

Med "Förvaltningsavgift" avses skilda avgifter och omkostnader för fonder med olika konstruktion (som associationsrättsliga eller kontraktsrättsliga fonder) eller för fonder från olika jurisdiktioner. Det är inte ett entydigt begrepp och skulle systematiskt diskriminera fonder från länder där en stor del av fondens kostnader inkluderas i begreppet, såsom de svenska.

"Årlig avgift" är inte längre ett legalt använt begrepp. FTN hänvisar till en vägledning från CESR som inte längre är gällande. De KIID-dokument som denna vägledning hänvisar till är utbytta mot nya Priip-faktablad sedan den 1 januari 2023. I dessa används begreppet "Förvaltningsavgifter och andra administrations- eller driftskostnader". Det är det begreppet som ligger närmast det gamla begreppet "Årlig avgift". Det är också noterbart att begreppet "Årlig avgift" inte används i formeln för underlagskostnad eller kommer att utgöra kundinformation på hemsidan varför det är oklart varför det behövs en definition.

För att "Underlagskostnaden" ska utformas på ett jämförbart sätt för olika fonder bör "Förvaltningsavgift" ersättas med "Förvaltningsavgifter och andra administrations- eller driftskostnader".

Följaktligen bör även definitionen av "Underliggande fonders avgift" definieras som "Om fonden har innehav i andra fonder ska dessa underliggande fonders **förvaltningsavgifter och andra administrations- eller driftskostnader medräknas, samt** eventuella tecknings- och inlösenavgifter och prestationsbaserade avgifter som dessa fonder debiterar. Avgiften ska anges i procent i årstakt med sex decimaler."

Underliggande fonders avgift definieras som att om fonden har innehav i andra fonder ska dessa underliggande fonders avgifter medräknas. Föreningen tycker att det är en bra ordning att alla underliggande fonders kostnader medräknas oavsett hur stor investeringen är. Detta kan med fördel förtydligas i "Prisbilagan - Bilaga A". Definitionen skiljer sig dock mot den definition av underliggande fonder som återfinns i punkt 1.2 Övriga definitioner i Avtalet. Där anges att en "Underliggande fond" är "en fond som en Fondandelsfond placerar del av sin fondförmögenhet i."

Denna definition av "Underliggande fond" är smalare då en "Fondandelsfond" enligt definitionerna är en fond som investerar mer än 10 % i underliggande fonder.

Föreningen anser att det är en mer rättvisande bild av kostnaderna att inkludera alla investeringar i underliggande fonder oavsett om dessa sammanlagt överstiger 10 % av fondens värde eller inte.

Som noterats finns det en rad olika definitioner och mått för avgifter och kostnader i fonder. Begreppen har ändrats från tid till annan och i det fall nya kostnadsmått introduceras som t.ex. inkluderar transaktionskostnader kan det vara oskäligt i fall FTN använder dessa bredare kostnadsnyckeltal i beräkningarna av "Underlagskostnad". Det skulle kunna innebära att fondbolags nettointäkter påverkas på ett oförutsägbart sätt utan att pensionsspararnas kostnader de facto påverkats.

7.2. Avgift före rabatt.

Det definieras inte vad "övrig avgift" utgörs av.

FTN vill visa en bruttoavgift för spararna. Då fonden normalt säljs även till andra investerare utanför premiepensionssystemet vore det lämpligt att utgå ifrån de avgiftsdefinitioner som fondspararna möter i andra kanaler. Här bör därför de avgiftsdefinitioner som återfinns i fondlagstiftningen användas. Enligt god sed för fondmarknadsföring är det "Förvaltningsavgift och andra administrations- eller driftskostnader" som ska användas vid marknadsföring av fonder. Denna avgiftsdefinition finns redovisad i alla fonders Priip-faktablad.

Handel i fonder – Bilaga B

I bilagan bör anges att FTN lämpligen bör förvarna Fondförvaltaren inför kommande stora flöden i fonden. Detta ligger såväl i FTN:s som fondspararnas och fondbolagens intresse.

God sed på premiepensionsområdet – Bilaga C

3.1 Olämpliga fonder inom premiepensionen

i. I prop. 2018/19:62 s.26 anges bedömningsgrunder för vad som är ett relevant jämförelseindex för en fond. Kravet i avtalet bör harmoniseras med detta genom att ändras till följande lydelse: "i. jämför sin utveckling mot ett jämförelseindex som inte är relevant utifrån *fondens tillgångsslag, marknad eller risk- och avkastningsprofil*".

iii. Det är inte självklart olämpligt att ha en särskild andelsklass för premiepensionen med högre avgifter än motsvarande andelsklass avsedd för investerare utanför premiepensionen. Genom upphandlingen kan anföras att FTN säkerställer att nettoavgifterna inom torget är konkurrenskraftiga. Ett avtal med FTN medför en omfattande rapporteringsbörd, svagt sekretesskydd för känsliga uppgifter, tidsbegränsad avtalstid samt risk för viten och skadestånd som inte nödvändigtvis finns i andra distributionskanaler. Det kan motivera att det skulle kunna finnas andelsklasser med lägre avgifter än den andelsklass som erbjuds inom premiepensionen.

3.3. Olämpliga placeringar inom premiepensionen

iii. Avvägningen mellan avkastningsmöjligheten och emittentriskerna utgör ett av de centrala beslut som en fondförvaltare har att fatta. Det är inte görligt att på förhand fastställa på vilket sätt denna avvägning skulle kunna anses olämplig. Kravet bör preciseras för att tydligare beskriva vad som avses.

vi. Föreningen har svårt att förstå motivet bakom att investeringar i koncerninterna fonder utan undantag skulle anses vara olämpliga placeringar inom premiepensionen. En investering i fondbolagets egna fonder kan tvärtom gynna premiepensions-spararna. Det kan vara mer kostnadseffektivt att erhålla exponering genom en redan befintlig fond än genom att organisera direktinvesteringar i de aktuella tillgångarna. Att ersätta exponeringen med en extern fond innebär att fondavgiften inte kan sättas ned till noll, vilket bör vara ett krav vid investering i bolagsinterna fonder. Därtill kan transparensen och FTN:s krav på genomlysning förenklas jämfört med om investeringen sker i en extern fond eftersom fondförvaltaren granskats i upphandlingen till skillnad från en extern fondförvaltare. Särskilt missriktat synes förbudet vara då det även träffar koncerninterna indexfonder och börshandlade fonder (ETF:er) som effektivt används också för att hantera likviditetsflöden i fonden.

3.4. Dolda avgiftsuttag

Föreningen utgår från att i de fall analyskostnader inte tas i fonden utan det är fondförvaltaren som står för dem, så omfattas de inte av punkten ii. Med begreppet ”dold avgift” torde endast kunna avses kostnader som tas i fonden. Det är lämpligt att detta klargörs.

5.1 Olämplig marknadsföring

Det är oklart varför FTN informerar om vad de anser om behovet av marknadsföring av premiepensionsfonder. En sådan skrivning har ingen rättsverkan. FTN bör stryka meningen.

Fondbolagens förening

Fredrik Nordström
Vd